

## Kokios bendruomeninės paslaugos gali užtikrinti žmonių, turinčių negalią, orų gyvenimą savarankiškai?

- Apsaugotas būstas;
- Savarankiško gyvenimo namai;
- Grupinio gyvenimo namai;
- Socialinės rehabilitacijos centrai;
- Socialinė globa dienos socialinės globos centre;
- Specializuota slauga ir globa Socialinės slaugos ir globos namuose;
- Apsaugota darbo vieta;
- Socialinės dirbtuvės;
- Specializuotas profesinis konsultavimas ir motyvavimas;
- Socialinis darbas su šeima;
- Laikino atokvėpio paslauga;
- Asmeninio asistento paslauga;
- Pagalba priimti sprendimus.

## Kai žmogus, turintis negalią, gyvena bendruomenėje

Bendruomenėje tikima žmogumi, jo augimo galimybėmis. Negalios neturintieji, susitikę su asmenimis, turinčiais negalią, atranda savo žmogiškąją prigimtį. Čia visi dalyvauja priimant bendrus sprendimus, planuojant ateitį. Bendruomenė nėra uždara vieta ar maža institucija. Bendruomeninė patirtis, bendri įvykiai, draugystės santykis ugdo žmonių socialinį jautrumą, gebėjimą atpažinti kitų žmonių pažeidžiamumą, suprasti diskriminaciją ir jausti pareigą atstatyti lygias teises.

## Žodynas

Savarankiškas gyvenimas bendruomenėje – žmonės, turintys negalią, gali kaip ir visi kiti asmenys pasirinkti savo gyvenamąją vietą, kur jie nori gyventi ir su kuo jie nori gyventi, gali pasinaudoti įvairiomis namuose, bendruomenėje teikiamomis paslaugomis, gali integruotis į bendruomenę.

Institucinės globos pertvarka arba deinstitucionalizacija – tai politinis ir socialinis procesas, kurio metu visuomenė pereina nuo institucinės globos, o žmogus, turintis negalią – nuo izoliuojančios sistemos prie savarankiško gyvenimo bendruomenėje. Sėkminga pertvarka vyksta tada, kai žmogus gyvena savarankiškai bendruomenėje.

Stacionari institucinė globa – sąvoka, naudojama apibūdinti specialiai žmonėms, turintiems negalią, pritaikytą vietą, kur jie priversti gyventi su kitais panašų negalios tipą ar sunkumą turinčiais asmenimis, izoliuotai nuo kitų žmonių. Tai paslaugų teikimo modelis, kur žmogui parama susiejama su konkrečiu būstu, taip apribojant jo galimybę pasirinkti, kur ir su kuo gyventi.

## Daugiau informacijos:

[www.pertvarka.lt](http://www.pertvarka.lt)  
[www.ndt.lt](http://www.ndt.lt)



**Žmogus, turintis proto ir (ar) psichikos negalią, bendruomenėje:**

**SKLAIDOME MITUS**



Kuriame Lietuvos ateitį  
2014–2020 metų  
Europos Sąjungos  
fondų investicijų  
veiksmų programa



## Kodėl bendruomenėje?

Nepaisant negalios įvairumo ir sunkumo, visi žmonės turi gyventi normalų, mums įprastą gyvenimą – augti pas tėvus ir palikti tėvų namus užaugus, turėti savo gyvenamąją erdvę, darbą ar užimtumą, laisvalaikį pagal pomėgius, gauti visas reikalingas socialines paslaugas. Jie turi teisę ir gali turėti asmeninį gyvenimą, išlaikyti privatumą, orumą, savigarbą ir jausti gyvenimo prasmę.



### MITAS

Paprasti žmonės negali pasirūpinti proto ir (ar) psichikos negalių turinčiais žmonėmis geriau nei globos įstaigos.

### TIESA

Visi gali gyventi bendruomenėje, jei gauna palaikymą ir tinkamą pagalbą. Dažnai žmonių, turinčių proto ir (ar) psichikos negalią, galimybes apriboja kitų žmonių nuostatos ir įsitikinimai.

### MITAS

Jeigu nebūtų globos institucijų, žmonės būtų palikti likimo valiai.

### TIESA

Niekas negali gyventi savarankiškai be jokios pagalbos. Žmonės, turintys negalią, naudojami įvairiomis paslaugomis, jiems reikia tam tikro bendruomeninių paslaugų tinklo, kad galėtų gyventi savarankiškai bendruomenėje.

### MITAS

Jei turintis negalią žmogus gyvens bendruomenėje, jį išnaudos ir skriaus visi, kas tik gali.

### TIESA

Gyvenimas savarankiškai žmogų įgalina ir leidžia prisiimti atsakomybę už savo gyvenimą. Asmenines lėšas žmogus leidžia savo, o ne kitų žmonių ar įstaigų poreikiams. Savarankiškam žmonių gyvenimui reikia užtikrinti specialias bendruomenines paslaugas.

### MITAS

Gyvenimas savarankiškai kainuoja brangiau nei gyvenimas globos įstaigoje.

### TIESA

Savarankiškas gyvenimas yra žmonių teisė, ir ji neturi būti varžoma taupant. Gyvendamas savarankiškai žmogus jaučiasi pilnaverčiu visuomenės nariu. Lėšos turinčių negalių žmonių savarankiškam gyvenimui užtikrinti – tai socialinė ir ekonominė investicija. Gyvenant globos įstaigoje auga socialinės apsaugos išmokos, valstybė negauna pajamų iš mokesčių, kuriuos žmonės, turintys negalią, mokėtų, jei gautų ar pirktų paslaugas ir galėtų dirbti.

### MITAS

Niekas nežino, kokias ir kokios kokybės paslaugas gaus žmogus, turintis negalią, jei gyvens bendruomenėje.

### TIESA

Gyvendamas savarankiškai bendruomenėje žmogus, turintis negalią, gali pats rinktis paslaugas. Žmogus gali gauti pagalbą priimant sprendimus ir pirkti paslaugas ar samdyti asmeninius asistentus būtent tokius, kokių jam reikia. Savarankiško gyvenimo kokybės rodiklis – tai pa-

galba, leidžianti žmogui, turinčiam negalią, gyventi taip, kaip jis nori, ir įgyvendinti visus savo gebėjimus.

### MITAS

Jei uždarysime globos įstaigas, visi, turintys negalią žmonės, išeis į gatves ir kels pavojų.

### TIESA

Institucinės globos pertvarka – tai nuoseklus procesas, kuris neįvyks iš karto. Pirmasis etapas truks iki 2018 metų, kurio metu sukursime pertvarkai reikalingas sąlygas bendruomeninių paslaugų teikimui, padidinsime esamų prieinamumą. II etapas truks iki 2020 metų. Jo metu bus plečiama paslaugų infrastruktūra regionuose ir bus pradėtos teikti naujų formų paslaugos tikslinėms grupėms. Tik įvertinę žmonių poreikius ir suteikę būtiną pagalbą, galėsime užtikrinti žmonių, turinčių negalią, savarankišką gyvenimą bendruomenėje.

### MITAS

Žmonės, turintys negalią, pavojingi visuomenei.

### TIESA

Šalia mūsų gyvenantis kaimynas, turintis proto ir (ar) psichikos negalią, nėra pavojingesnis už šalia mūsų gyvenantį žmogų, turintį priklausomybes. Tinkamai vartojant medikamentus šie žmonės gyvena įprastą gyvenimą. Dažniausiai įvykdo nusikaltimus tie, kuriais nebuvo laiku pasirūpinta ir kurie negavo tinkamos pagalbos ar gydymo. Visuomenės pareiga – žmonėms, turintiems negalią, laiku suteikti tinkamą, reikiamą pagalbą.